

tog meget ofte, at man nu vilde skabe et Sagførerslag, og at disse Love gik ud paa at indføre et Sagførerslag. Jeg forstaaer ikke, hvad det erede Medlem mener dermed, jeg ser ikke, at der bliver mere eller mindre Sagførerslag ved denne Lov, end der allerede iforveien er. Det, der skal være det Karakteristiske ved et Laug, maa være et vist Monopol, en vis Eneberettigelse til visse Forretninger med Udelukkelse af andre, og i den Henseende er der aldeles ikke foreslaaet at gjøre den mindste Forandring. Det, der er Monopol for Sagførerne nu, vil blive det efter Lovforslaget, der er ikke fjerneste Forandring i den Henseende foreslaaet. Den eneste Forskjel, som der er, tror jeg, er, at det Sagførerslag, vi nu have, mangler enhver Kontrol, enhver Organisation, hvormod det er paatænkt ved Lovforslaget at gjøre Noget i saa Henseende, saavidt man kan gjøre Noget ifølge Forhold og Omstændigheder, haledes som man maa tage dem; men det kan sandelig ikke gjøre nogen Forskjel mellem Laug og Ikke-Laug, ligesom overhovedet Benyttelsen af dette Ord „Sagførerslag“ kun kan være beregnet paa at skabe Sagen ved at fremdrage et ilbevilgende Naa. Det er i Virkeligheden Noget, som aldeles ikke er Noget paa sig, det er blot saadan en captatio benevolentiae overfor den nedarvede Uvillie mod Begrebet Laug. Jeg tillader mig at gjøre opmærksom herpaa, for at ikke En eller Anden skal føle sig vildledet ved den faldne Bemærkning. Heller ikke ser jeg, at der ved dette Lovforslag gjøres nogen væsentlig Forandring i Henseende til, om man kan betragte Sagførerne som Embedsmænd eller ikke. Jeg tror heller ikke, man kan sige, at der ved Lov 26de Mai 1868 skete nogen saadan væsentlig principiel Forandring i saa Henseende; hi man har ogsaa efter denne Lov betragtet det som en given Ting, at de, om de end ikke anses som Embedsmænd, saa dog i alt Fald ere offentlige Funktionærer, og at Straffeloven om Embedsforefælder finder Anvendelse paa dem. Smidlertid er det jo en ganske ligegyldig Sag, om man vil kalde dem Embedsmænd eller offentlige Funktionærer. I hvert Fald mener jeg, at en vis Kontrol er der ingen Grund til, at de skulde kunne ndrage sig.

Hvad angaar selve Spørgsmaalet om Afgang til at udføre Sagførervirksomhed, skal jeg tillade mig nogle Overvejelser angaaende de Synspunkter, som har været ledende for mig ved Lovforslagets Affattelse. Naar jeg har henvist til den almindelige vopæiste Udvikling, saa er det jo navnlig — hvi de Herrer ville kunne se meget tydeligt, na de gennemlæse Motiverne i deres Helhed — med Hensyn til det Spørgsmaal, om der fornøftigt kunde være Tale om at at vende tilbage til det gamle System med administrativ Udnævnelse af Sagførerne eller ikke, og det er jo navnlig ved Hensyn dertil, at det fremhæves, at dette er Noget, som man alle-

vegne er kommen mere og mere bort fra. Derfor er det navnlig i denne Forbindelse, at Lovforslaget paaberaaber sig den almindelige Udvikling og mener, at det vilde være et Skridt, som vilde staa i en besynderlig Modstrid med den Udvikling, som gjør sig gjældende andetseds, navnlig i de store Kulturlande — jeg negter ikke, at Danmark er et Kulturland, men jeg tror ikke, man kan paasta, at det er et stort Kulturland —, og at man vilde handle ganske imod denne Udvikling, dersom man nu vilde forsøge paa at vende tilbage til en administrativ Udnævnelse af Sagførere, og til den deraf følgende Begrænsning af deres Antal. Dette tror jeg ikke lader sig gjøre. For det Første betragter jeg det som Noget, der fra et principielt Synspunkt maatte anses for mindre berettiget, og for det Andet tror jeg heller ikke, at det i praktisk Henseende — hvad jeg allerede bemærkede ved Lovforslagets Forelæggelse — vilde kunne udøve nogen synnerlig Virkning, idetmindste ikke førend efter en temmelig lang Mærskes Forløb. Jeg kan kun sige, at jeg nu naturligtvis paa ingen Maaade betragter det som noget Grundlovsstræftigt, at der skal være fri Afgang til Sagførervirksomhed eller Sligt. Dersom Almenvellet med Bestemthed krævede en Begrænsning, saa erkjender jeg, at man meget godt overfor Grundlovens Bestemmelse om Næringsfrihed kunde indføre den; men det forekommer mig, at der aldeles mangler Bevis for, at Almenvellet kræver netop denne Foranstaltning. Spørgsmaalet er jo netop det, om Almenvellet ikke er tilfredsstillet ved, og maafe endog bedst tjent med, at der er fri Afgang til Sagførervirksomhedens Udøvelse, men under Kontrol? Det er nemlig, tror jeg, en af de væsentligste Feil, som man begik i Loven af 26de Mai 1868 — en Feil, som man, selv om man iøvrigt vilde gaa denne Vej, burde have afholdt sig fra —, at man gav den frie Afgang til Sagførervirksomhedens Udøvelse, uden samtidig dermed at indføre nogenformelt Art af Kontrolbestemmelse. Jeg tror, at disse to Ting staa i et vist naturligt Sammenhæng med hinanden. Vil man gjøre Agangen vid, vil man gjøre den almindelig saa at sige for Alle, der tilfredsstille visse legale Betingelser, som ikke ere vanskelige at tilfredsstille, saa bør der som er naturligt Korrelat dertil ogsaa være en Kontrol. Der er efter min Mening to Systemer, som ere mulige. Det ene System er det gamle System med Regjerings Udnævnelse, som giver saa Sagførere, men Sagførere, som vælges omhyggelig, som alle i Reglen ville finde et rigeligt Udkomme, og som derfor ikke ere udsatte for de Fristelser, der følge af, at man har ondt ved at slaa sig igjennem, og det andet System er den frie Afgang til Virksomheden. I det første System anser jeg Kontrollen for mindre nødvendig, thi der udføres Kontrollen paa et andet Punkt, nemlig ved Valget af Sagførere; men derimod kræver det andet System med